

Ministerul Finanțelor

**Sinteza rezultatelor monitoringului financiar
al activității economico-financiare în anul 2017 și semestrul I, 2018
a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital
integral sau majoritar de stat**

Chișinău, 2018

Întru executarea prevederilor art. 76 alin. (1) al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, art.21 al Legii nr.121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, Ministerul Finanțelor efectuează monitoringul financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, în vederea obținerii unei imagini pertinente cu privire la situația economico-financiară a entităților cu capital de stat. Potrivit Regulamentului privind monitoringul financiar al autorităților publice la autogestiune, al întreprinderilor de stat/ municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public, expus în redacție nouă prin Hotărârea Guvernului nr. 56/2018, monitoringul financiar este procesul de selectare, prelucrare și analiză a indicatorilor activității economico-financiare a entităților, în scopul evaluării și analizei riscurilor bugetar-fiscale aferente.

De asemenea, se menționează că pe parcursul semestrului I al anului 2018 au fost aprobate o serie de hotărâri de Guvern cu privire la reorganizarea întreprinderilor de stat/ societăților comerciale în alte forme juridice de organizare. Dat fiind faptul că la situația din 30 iunie 2018, nu toate din entități au finisat procedura de reorganizare, acestea au fost supuse monitorizării financiare pentru perioada de referință, întrucât au prezentat rapoartele statistice în modul stabilit în calitate de întreprinderi de stat/ societăți comerciale, nefiind excluse din Registrul patrimoniului public.

Totodată, avînd în vedere că majoritatea entităților economice cu capital de stat nu au fost transmise în termenii stabiliți în administrarea Agenției Proprietății Publice sau au fost transmise către finele semestrului I, s-a considerat oportună menținerea clasificării entităților pe ministere/ autorități de ramură, întrucât în perioada anului 2017 și semestrului I, 2018, acestea în mare parte au fost administrare de autoritățile respective.

I. Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2017 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat (adițional la informația prezentată în Nota privind riscurile bugetar-fiscale)

La situația din 1 ianuarie 2018, în Registrul patrimoniului public ținut de către Agenția Proprietății Publice sunt incluse:

- 233 întreprinderi de stat, cu capital social în mărime de 6472,3 mil. lei;
 - 90 societăți comerciale cu capital de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 4912,0 mil. lei, din care proprietatea statului – 3721,5 mil. lei (75,8%).
- Din numărul total al societăților comerciale, 65 societăți dețin capital integral sau majoritar de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 3372,1 mil. lei, din care proprietatea statului – 3214,0 mil. lei (95,3%).

Tabelul 1.

Informația consolidată privind numărul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat conform Registrului patrimoniului public

	La situația din 01.01.2017			La situația din 01.01.2018		
	Întreprinderi de stat	Societăți pe acțiuni		Întreprinderi de stat	Societăți pe acțiuni	
		Cu cota statului în capitalul social	din care: cu cota statului mai mare de 50%		Cu cota statului în capitalul social	din care: cu cota statului mai mare de 50%
Total conform Registrului patrimoniului public	242	103	70	233	90	65
<i>din care:</i>						
- pe teritoriul Ucrainei	6			6	-	-
- în procedura lichidării, reorganizării sau insolvenței	28	36	22	30	35	20
- nu desfășoară activitate dar sunt înregistrate la I.P. „ASP”	20	14	11	21	12	10
Incluse în Lista monitorizată de MF pentru 2017, din care:	188	-	37	176	-	35
- nu au prezentat situațiile financiare pentru anul 2017 la BNS	7	-		7	-	-
Total supuse monitoringului financiar pentru anul 2017	181	-	37	169	-	35

În perioada analizată, au fost supuse monitorizării financiare 169 întreprinderi de stat și 35 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, inclusiv 13 societăți comerciale cu capital integral de stat (în continuare – societăți pe acțiuni), în baza situațiilor financiare anuale prezentate Biroului Național de Statistică (BNS).

I.1 Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2017 a întreprinderilor de stat

Potrivit datelor bilanțului generalizat, se atestă că la situația din 31.12.2017, valoarea totală a activelor întreprinderilor de stat constituie 22099,0 mil. lei și, în perioada de gestiune, s-a diminuat cu 135,2 mil. lei. La baza acestei micșorări a stat diminuarea valorică a activelor circulante ale întreprinderilor cu 160,6 mil. lei, în timp ce activele imobilizate ale întreprinderilor s-au majorat per total cu 25,4 mil. lei. Efectuând o analiză detaliată a activelor întreprinderilor de stat, se constată că micșorarea acestora a fost generată în special de diminuarea semnificativă a valorii mijloacelor fixe cu 504,6 mil. lei, a altor creanțe curente – cu 262,4 mil. lei, a avansurilor acordate pe termen lung – cu 85,6 mil. lei, a altor active imobilizate – cu 46,5 mil. lei, a avansurilor acordate curente – cu 28,2 mil. lei etc.

Totodată, în componența activelor întreprinderilor de stat au fost înregistrate și majorări, cele mai semnificative atestându-se la imobilizările corporale în curs de

execuție – cu 527,2 mil. lei, terenuri – cu 108,4 mil. lei, materiale – cu 79,1 mil. lei, investiții imobiliare – cu 38,9 mil. lei, numerarul în casierie și la conturi curente și alte active circulante – a câte 24,9 mil. lei, creanțele comerciale – cu 22,5 mil. lei.

Ponderi semnificative în totalul activelor au revenit mijloacelor fixe – 53,8% (sau 11886,5 mil. lei) și imobilizărilor corporale în curs de execuție – 13,4% (sau 2971,2 mil. lei), urmate de ponderea terenurilor – 6,1% (1356,0 mil. lei), creanțelor pe termen lung – 5,9% (sau 1313,3 mil. lei, care includ și avansurile acordate pe termen lung) și numerarului în casierie și la conturi curente – 3,3% (723,2 mil. lei).

Tabelul 2.

Analiza structurii patrimoniului (activelor) întreprinderilor de stat, în dinamică

Nr. d/o	Indicatori	La situația din 01.01.2017		La situația din 31.12.2017		Devierea +/-, mil. lei
		suma, mil. lei	ponderea, %	suma, mil. lei	ponderea, %	
1.	Active imobilizate	18238,1	82,0	18263,5	82,6	+25,4
2.	Active circulante	3996,1	18,0	3835,5	17,4	-160,6
	Total active	22234,2	100	22099,0	100	-135,2

Cele mai mari diminuări și majorări ale activelor întreprinderilor de stat, per total autoritate de administrare (fondator), sunt reflectate în tabelul 3.

Tabelul 3.

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale activelor totale, clasificate pe autorități ale administrației publice, mil. lei

Nr. d/o	Majorări ale activelor comparativ cu 01.01.2017		Nr. d/o	Diminuări ale activelor comparativ cu 01.01.2017	
	Fondator	Valoarea majorării		Fondator	Valoarea diminuării
1.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	130,0	1.	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (dat fiind diminuarea considerabilă a activelor Î.S. „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” – cu 252,5 mil. lei ¹)	205,8
2.	Agencia „Moldsilva”	12,4	2.	Ministerul Economiei și Infrastructurii (cele mai mari diminuări atestându-se la Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – cu 139,6 mil. lei, Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” – cu 127,5 mil. lei ² , Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova” – cu 91,4 mil. lei)	55,0
3.	Agencia Rezerve Materiale (Î.S. „Rezervcom”)	3,7	3.	Agencia „Apele Moldovei” (12 din 13 întreprinderi din administrare, monitorizate de Ministerul Finanțelor pentru rezultatele anului 2017, au înregistrat diminuări ale activelor totale).	24,2
4.	Biroul Național de Statistică (Î.S. Editura de Imprimare „Statistica”)	3,6	4.	Agencia Proprietății Publice (în special dat fiind diminuarea activelor la Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”)	4,2
5.	Ministerul Finanțelor	3,0	5.	Agencia Relații Funciare și Cadastru (dat fiind diminuarea activelor la Î.S. Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD”)	2,6

¹ Modificarea considerabilă a indicatorilor Î.S. „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” este cauzată în mare parte de derularea procesului de reorganizare a întreprinderii de stat în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 781 din 22 iunie 2016 cu privire la reorganizarea întreprinderii de Stat „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” și modificarea denumirii Instituției Publice „Colegiul Agricol din Țaul”.

² În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1468 din 30 decembrie 2016 cu privire la aprobarea listelor drumurilor naționale și locale din Republica Moldova, a fost modificată în întregime lista drumurilor administrată de organul central de specialitate și respectiv rețeaua drumurilor aflată în gestiunea economică a Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”. Pe parcursul anului 2017, drumurile locale aflate în gestiunea întreprinderii (circa 3500 km) au fost transmise autorităților publice locale de nivelul doi, ceea ce a influențat modificarea indicatorilor economici ai entității înregistrată la situația din 31 decembrie 2017 comparativ cu 1 ianuarie 2017.

Concomitent, la situația din 31.12.2017, *activele financiare* ale întreprinderilor de stat se cuantifică la valoarea de 4009,9 mil. lei (sau 18,1% din totalul activelor), acestea fiind cu 312,0 mil. lei mai mici în raport cu începutul perioadei analizate. În partea ce ține de *activele nefinanciare*, se menționează că acestea constituie 18089,1 mil. lei (sau 81,9%), cu 176,8 mil. lei mai mult față de începutul anului 2017.

În contextul celor expuse, se menționează că în anul 2017 întreprinderile de stat înregistrează, per ansamblu, pierderi de 0,22 bani la fiecare leu active (*raportul dintre profitul (pierdere) până la impozitare/ valoarea medie a activelor*). În anul 2016, întreprinderile de stat au înregistrat la 1 leu active 0,3 bani profit până la impozitare.

Patrimoniul net (capitalul propriu) al întreprinderilor de stat, înregistrat la finele anului 2017, a constituit per general 15212,2 mil. lei, valoarea acestuia diminuându-se cu 741,4 mil. lei³ față de situația de la începutul anului analizat. Diminuarea patrimoniului net (capitalului propriu) se atestă la toate întreprinderile de stat administrate de Agenția „Apele Moldovei”, la 75,0% din întreprinderile administrate de Academia de Științe a Moldovei, la 71,4% din întreprinderile administrate de Departamentul Instituțiilor Penitenciare (actualmente Administrația Națională a Penitenciarelor), la 62,5% din întreprinderile administrate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (preponderent cele din domeniul teatral) etc.

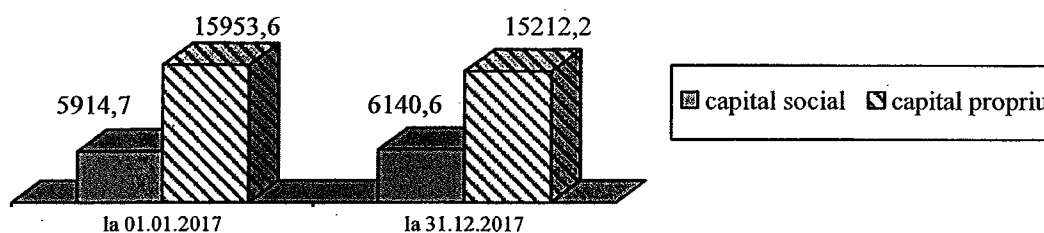


Figura 1. Dinamica patrimoniului net (capitalului propriu) și capitalului social al întreprinderilor de stat în anul 2017, mil. lei

E de remarcat că, la finele anului 2017, capitalul social al întreprinderilor de stat monitorizate, potrivit bilanțului acestora, a constituit 6140,6 mil. lei, rezervele – 7392,1 mil. lei, iar valoarea altor elemente de capital propriu – 1929,0 mil. lei. Pe parcursul anului 2017, au fost înregistrate corecții nefavorabile ale rezultatelor anilor precedenți în mărime de (-250,5) mil. lei, profitul nerepartizat al anilor precedenți a constituit 257,3 mil. lei, iar profitul utilizat al perioadei de gestiune – 82,6 mil. lei.

³ Diminuarea capitalului propriu per total întreprinderi de stat a fost influențată în mare parte de micșorarea considerabilă a rezervelor Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” din gestiunea Ministerului Economiei și Infrastructurii cu 482,0 mil. lei, ca rezultat al transmiterii, pe parcursul anului 2017, autorităților publice locale de nivelul doi a circa 3500 km drumuri locale aflate în gestiunea întreprinderii, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 1468 din 30 decembrie 2016 cu privire la aprobarea listelor drumurilor naționale și locale din Republica Moldova.

În particular, remarcăm că la finele anului 2017, comparativ cu începutul acestuia, a avut loc o diminuare cu 1168,1 mil. lei a capitalului propriu la 82 întreprinderi de stat sau 48,5% din numărul întreprinderilor supuse analizei.

Depășirea capitalului social față de capitalul propriu se înregistrează la 52 întreprinderi de stat sau 30,8% din numărul întreprinderilor monitorizate. Din acestea, 16 întreprinderi de stat înregistrează o valoare negativă a capitalului propriu în mărime de 149,9 mil. lei, din care se evidențiază:

- Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova” – 81,3 mil. lei;
- Î.S. „Moldtranelectro” – 59,7 mil. lei (mai mult de 3 ani);
- Î.S. Stațiunea Tehnologică pentru Irigare „Vulcănești” – 3,6 mil. lei (peste 3 ani);
- Î.S. DIP „Casa de comerț” – 1,0 mil. lei (mai mult de 3 ani).

Din cele 16 întreprinderi de stat cu capital propriu negativ, 13 întreprinderi înregistrează această situație atât la 01.01.2017 cât și la 31.12.2017.

De asemenea, se menționează că raportul dintre pierderea netă și valoarea medie a capitalului propriu la întreprinderile de stat, în anul 2017, a constituit per ansamblu 0,51%, ceea ce semnifică faptul că la 1 leu capital propriu, în anul 2017, s-au obținut 0,51 bani pierderi nete. În anul 2016, întreprinderile de stat au înregistrat per total 0,15 bani profit net la 1 leu capital propriu.

Potrivit situației de profit și pierdere, se atestă că în anul 2017 întreprinderile de stat au înregistrat un profit brut în mărime de 980,4 mil. lei și este cu 122,3 mil. lei mai mic comparativ cu valoarea aferentă anului 2016, dat fiind depășirea majorării costului vânzării față de majorarea veniturilor din vânzări.

Tabelul 4.

Analiza indicatorilor de rezultat a întreprinderilor de stat

Nr. d/o	Indicatori	2016, mil. lei	2017, mil. lei	Devierea, +/- mil. lei
1.	Venituri din vânzări	6524,0	6836,6	+312,6
2.	Costul vânzării	5421,3	5856,2	+434,9
3.	Profitul brut	1102,7	980,4	-122,3
4.	Alte venituri din activitatea operațională	239,7	350,9	+111,2
5.	Total cheltuieli	2047,5	1659,1	-388,4
6.	Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	-705,1	-327,8	-(+377,3)
7.	Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	709,6	279,6	-430,0
8.	Profit (pierdere) până la impozitare	4,5	-48,2	-52,7
9.	Cheltuieli privind impozitul pe venit	26,9	31,3	+4,4
10.	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	-22,4	-79,5	+(-57,1)

Suplimentar, se enunță că, în anul de gestiune, 66 întreprinderi de stat (sau 39,1%) au înregistrat o micșorare cu 173,1 mil. lei a veniturilor din vânzări, din care:

- Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” – cu 117,4 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” – cu 6,8 mil. lei;
- Î.S. Sanatoriul preventoriu de bază „Constructorul” – cu 4,8 mil. lei;
- Î.S. pentru silvicultură „Iargara” – cu 4,2 mil. lei etc.

Micșorarea veniturilor din vânzări atrage după sine o micșorare a taxei pe valoarea adăugată încasată la bugetul de stat, fapt ce reprezintă *un risc fiscal pentru bugetul public național*.

Concomitent, din 169 întreprinderi de stat supuse analizei, 6 întreprinderi de stat nu înregistrează în anul 2017 venituri din vânzări.

În partea ce vizează *cheltuielile din activitatea operațională suportate* de către întreprinderile de stat în anul 2017, se atestă că valoarea acestora a constituit 1659,1 mil. lei, cu 388,4 mil. lei mai puțin comparativ cu perioada anului 2016, micșorare condiționată de diminuarea cheltuielilor administrative cu 518,9 mil. lei față de anul 2016. Totodată, majoritatea cheltuielilor din activitatea operațională este reprezentată de cheltuielile administrative – 53,6% (sau 889,5 mil. lei).

Cu toate acestea, în anul 2017, întreprinderile de stat au înregistrat, per ansamblu, *pierderi din activitatea operațională* în valoare de 327,8 mil. lei, acestea micșorându-se semnificativ, cu 377,3 mil. lei comparativ cu pierderile aferente anului 2016. În particular, remarcăm că 74 întreprinderi de stat sau 43,8% din întreprinderile supuse monitorizării, *înregistrează în anul 2017 pierderi din activitatea operațională*, fapt ce relevă riscuri sporite privind activitatea entităților, întrucât acestea nu generează rezultat pozitiv din activitatea de bază. Astfel, se atestă că 79,2% din întreprinderile administrate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării înregistrează pierderi din activitatea operațională – preponderent cele din domeniul teatral-concertistic, urmate de 62,5% din întreprinderile administrate de Academia de Științe a Moldovei. De asemenea, toate întreprinderile de stat administrate de Agenția „Apele Moldovei” înregistrează în anul 2017 pierderi din activitatea operațională, cu excepția Î.S. Institutul de proiectări „Iprocom”.

Totodată, în anul 2017, întreprinderile de stat au înregistrat per total profit din alte activități în cuantum de 279,6 mil. lei, valoarea acestuia fiind cu 430,0 mil. lei mai mică în raport cu anul 2016.

Respectiv, la data raportării, întreprinderile supuse analizei au înregistrat per total pierderi pînă la impozitare în valoare de 48,2 mil. lei, în timp ce în anul 2016 a fost obținut profit pînă la impozitare de 4,5 mil. lei. Este de menționat că, înregistrarea pierderilor pînă la impozitare influențează negativ asupra încasărilor la bugetul public național a impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător.

În rezultatul activității economico-financiare, în ansamblu, întreprinderile de stat au înregistrat pierderi nete în mărime de 79,5 mil. lei, în timp ce în anul 2016 au fost obținute pierderi nete în mărime de 22,4 mil. lei, ceea ce semnifică că pierderile nete la întreprinderile de stat, per ansamblu, s-au majorat cu 57,1 mil. lei.

Tabelul 5.

Situația financiară a întreprinderilor de stat în anul 2017

<i>Entități economice</i>	<i>Numărul entităților</i>	<i>Au activat cu pierderi</i>	<i>Au activat cu profit</i>	<i>Rezultat financiar nul</i>
---------------------------	----------------------------	-------------------------------	-----------------------------	-------------------------------

	<i>economice supuse analizei</i>	numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %
1	2	3	4=3/2	5	6	7=6/2	8	9	10=9/2
Întreprinderi de stat	169	62	36,7	298,7	103	60,9	219,2	4	2,4

În comparație cu situația aferentă anului 2016, se atestă diminuarea procentului întreprinderilor ce au activat cu pierderi (de la 38,7% la 36,7%) și majorarea ponderii întreprinderilor ce au activat cu profit net (de la 59,7% la 60,9%).

În perioada de gestiune, 30 întreprinderi de stat (sau 29,1% din numărul total al întreprinderilor cu profit) au obținut *profit net mai mare de 1 milion lei*, cele mai mari profituri fiind înregistrate de către:

- Î.S. „Moldtranselectro” – 68,9 mil. lei;
- Î.S. „Moldelectrica” – 46,9 mil. lei;
- Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA” – 11,0 mil. lei.

Rentabilitatea veniturilor din vânzări (profit net/venituri din vânzări) a întreprinderilor de stat care au înregistrat profit net în anul 2017 (103 întreprinderi) constituie 6,1%, aceasta comunicând despre faptul că în perioada analizată, întreprinderile respective au obținut, per total, 6,1 bani profit net la 1 leu vânzări.

Din 103 întreprinderi de stat cu profit net, la 37 întreprinderi se observă o *diminuare* cu circa 17,0 mil. lei a profitului net comparativ cu anul 2016, cele mai semnificative micșorări fiind înregistrate la:

- Î.S. Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD” – cu 5,2 mil. lei;
- Î.S. „Poșta Moldovei” – cu 3,4 mil. lei;
- Î.S. pentru silvicultură „Iargara” – cu 1,6 mil. lei;
- Î.S. „Gările și Stațiile Auto” – cu 1,2 mil. lei.

Concomitent, din numărul total al întreprinderilor de stat ce au obținut pierderi nete (62 întreprinderi), 20 întreprinderi (sau 32,3% din numărul total al întreprinderilor cu pierderi) au înregistrat *pierderi nete mai mari de 1 milion lei*, cele mai mari pierderi fiind obținute de: Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova” – 190,4 mil. lei; Î.S. „VestMoldTransGaz” – 26,0 mil. lei; Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” – 19,7 mil. lei; Î.S. „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” – 18,9 mil. lei.

La fel, s-a constatat că 20 întreprinderi de stat, care în anul 2016 au înregistrat profit în mărime totală de 18,0 mil. lei, în anul 2017 au obținut pierderi nete în mărime de 206,1 mil. lei, cele mai mari decalaje fiind reflectate în tabelul 6.

Tabelul 6.

Întreprinderile de stat cu cel mai mare decalaj între profitul net înregistrat în anul 2016

și pierderea netă aferentă anului 2017, mil. lei

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Profit net, anul 2016	Pierdere netă, anul 2017	Diferența
1.	Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova”	8,6	190,4	-199,0
2.	Î.S. „Combinatul de vinuri de calitate „Mileștii Mici”	4,4	2,4	-6,8
3.	Î.S. „Servicii Pază”	1,7	3,8	-5,5
4.	Î.S. Editura „Universul”	0,01	3,88	-3,89
5.	Î.S. Sistemul de Gospodărire a Apelor „Nistru-Centru”	0,6	1,9	-2,5
6.	Î.S. „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”	0,7	1,3	-2,0
7.	Î.S. pentru silvicultură „Tighina”	1,0	0,1	-1,1

Raportul dintre pierderea netă a întreprinderilor de stat, care în anul 2017 generează pierderi nete (62 întreprinderi) și veniturile din vânzări obținute de acestea constituie aproximativ 9,2%, ceea ce semnifică faptul că, întreprinderile respective înregistrează în anul de raportare 9,2 bani pierderi nete la 1 leu venituri din vânzări.

Totodată, se constată că la finele anului 2017 întreprinderile de stat au înregistrat *creanțe totale* în valoare de 2896,2 mil. lei, acestea fiind cu 358,0 mil. lei mai mici comparativ cu valoarea înregistrată la începutul anului analizat. Majoritatea creanțelor întreprinderilor sunt constituite din creanțe curente, acestea reprezentând 1582,9 mil. lei (sau 54,7%). Creanțele pe termen lung, care includ și avansurile pe termen lung au înregistrat 1313,3 mil. lei (sau 45,3%).

Diminuarea creanțelor întreprinderilor a fost generată atât de diminuarea creanțelor curente, cât și a celor pe termen lung. Astfel, creanțele curente s-au micșorat cu 277,9 mil. lei față de începutul anului 2017, dat fiind în special micșorarea altor creanțe curente (cu 262,4 mil. lei), a avansurilor acordate curente (cu 28,2 mil. lei) și a creanțelor bugetului (cu 13,4 mil. lei). Creanțele pe termen lung s-au diminuat cu 80,1 mil. lei, dat fiind micșorarea cu 85,6 mil. lei a avansurilor acordate pe termen lung.

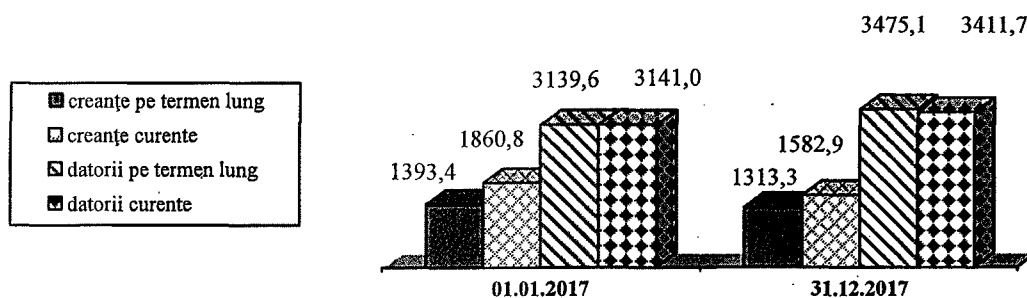


Figura 2. Evoluția creanțelor și datoriilor întreprinderilor de stat în perioada anului 2017, mil. lei

În partea ce ține de *datoriile întreprinderilor de stat*, se menționează că la situația din 31.12.2017, valoarea acestora s-a majorat cu 606,2 mil. lei. Astfel, datoriile întreprinderilor de stat, în sumă totală de 6886,8 mil. lei la finele anului 2017, au fost constituite din datorii pe termen lung – 50,5% sau 3475,1 mil. lei și datorii curente – 49,5% sau 3411,7 mil. lei.

În anul 2017, atât datoriile pe termen lung cât și cele curente au înregistrat o majorare valorică în raport cu începutul anului 2017. Majorarea cu 335,5 mil. lei a datoriilor pe termen lung a fost condiționată, în special de creșterea valorică a altor datorii pe termen lung (cu 470,8 mil. lei⁴), care de altfel dețin ponderea majoritară în totalul datoriilor pe termen lung – 86,2% sau 2996,7 mil. lei⁵. De remarcat de asemenea că o parte a altor datorii pe termen lung revine terenurilor întreprinderilor de stat, primite în gestiune economică și care, conform Standardelor Naționale de Contabilitate și Planului general de conturi contabile, se înregistrează la compartimentul „Alte datorii pe termen lung”.

Din totalul datoriilor pe termen lung, creditele bancare pe termen lung constituie 237,7 mil. lei sau 6,8%, împrumuturile pe termen lung – 231,5 mil. lei sau 6,7%, iar datoriile pe termen lung privind leasingul financiar – 9,2 mil. lei sau 0,3 la sută.

Majorarea datoriilor curente la întreprinderi cu 270,7 mil. lei a fost condiționată în mare parte de creșterea datoriilor comerciale (cu 153,9 mil. lei), a datoriilor față de părțile afiliate (cu 64,6 mil. lei), a împrumuturilor pe termen scurt (cu 62,0 mil. lei), a avansurilor primite curente (cu 34,7 mil. lei) etc. De altfel, volumul creditelor bancare pe termen scurt a scăzut cu 55,6 mil. lei față de începutul anului 2017.

Totodată, ponderile majoritare în totalul datoriilor curente revin datoriilor comerciale – 52,6% sau 1795,5 mil. lei și avansurilor primite curente – 15,5% sau 527,9 mil. lei.

În rezultatul analizei situațiilor financiare, s-a constatat că, la situația din 31.12.2017, la 47 întreprinderi sau 27,8% din totalul întreprinderilor de stat monitorizate, datoriile curente prevalează activele circulante, fapt care se reflectă negativ asupra dezvoltării economice a acestora (*fondul de rulment net este negativ*).

Suplimentar, se enunță că *cele mai mari majorări ale datoriilor (curente și pe termen lung)* se evidențiază la întreprinderile din administrarea:

- Ministerului Economiei și Infrastructurii – cu 484,0 mil. lei (cauzate în special de creșterea datoriilor la Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” – cu 429,6 mil. lei⁶; Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova” – cu 105,8 mil. lei, Î.S. „Moldelectrica” – cu 73,0 mil. lei, Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” – cu 43,3 mil. lei);

⁴ din care 57,8 mil. lei reprezintă valoarea terenurilor Î.S. Teatrul Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”, care în anul 2016 au fost înregistrate în evidența contabilă în capitalul social și suplimentar (capitalul neînregistrat), iar în anul 2017, la recomandarea societății de audit care a petrecut auditul situațiilor financiare pentru anul 2016, au fost trecute, conform Standardelor Naționale de Contabilitate, la capitolul „Datorii pe termen lung” (alte datorii pe termen lung).

⁵ Din 2996,7 mil. lei alte datorii pe termen lung, 2134,8 mil. lei sau 71,2% reprezintă alte datorii pe termen lung înregistrate de Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”, care reprezintă în mare parte finanțări și încasări cu destinație specială pe termen lung în cadrul Proiectului de susținere al Programului în sectorul drumurilor.

⁶ din care 250,2 mil. lei reprezintă majorarea altor datorii pe termen lung, care reprezintă în mare parte finanțări și încasări cu destinație specială pe termen lung în cadrul Proiectului de susținere al Programului în sectorul drumurilor.

- Ministerului Educației, Culturii și Cercetării – cu 69,7 mil. lei (cauzate în special de creșterea datoriilor la Î.S. Teatrul Național de Operă și Balet „Maria Bieșu” – cu 58,6 mil. lei⁴ și Î.S. „Combinatul Poligrafic” – cu 28,1 mil. lei);

- Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului – cu 53,8 mil. lei (cauzate în special de creșterea datoriilor la Î.S. Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro” – cu 18,4 mil. lei, Î.S. Sanatoriul Preventoriu de Bază „Constructorul” – cu 17,7 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Didactică Experimentală din Stăuceni” – cu 5,1 mil. lei).

Tabelul 7.

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale datoriilor, clasificate pe autorități ale administrației publice, mil. lei

Nr. d/o	Majorări a datoriilor comparativ cu 01.01.2017		Nr. d/o	Diminuări a datoriilor comparativ cu 01.01.2017	
	Fondator	Valoarea majorării		Fondator	Valoarea diminuării
1.	Ministerul Economiei și Infrastructurii	484,0	1.	Agencia „Apele Moldovei”	6,4
2.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	69,7 ²	2.	Agencia Relații Funciare și Cadastru	3,0
3.	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	53,8	3.	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	2,4

În contextul evaluării și analizei riscurilor bugetar-fiscale aferente activității economico-financiare a întreprinderilor de stat, se prezintă în tabelul 8 principalii indicatori economico-financiar a celor mai mari întreprinderi de stat, selectate după active, venituri din vânzări și datorii înregistrate. Veniturile din vânzări totale ale întreprinderilor selectate reprezintă 76,4% din veniturile din vânzări înregistrate în anul 2017 de către toate întreprinderile de stat monitorizate, activele acestora reprezintă 80,2% din totalul activelor întreprinderilor de stat, iar datoriile (curente și pe termen lung) – 82,3% din suma datoriilor totale ale întreprinderilor de stat.

Tabelul 8.

Analiza principalilor indicatori economici aferenți activității unor întreprinderi de stat, la 31.12.2017

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Active, mil. lei	Datorii, mil. lei	Venituri din vânzări, mil. lei	Profit net (pierdere netă), mil. lei	Lichiditatea curentă ⁷ , coef.	Marja profitului operațional ⁸ , %	Levierul financiar ⁹ , coef.
1.	Î.S. „Moldelectrica”	1580,0	415,4	585,4	46,9	2,71	3,11	1,36
2.	Î.S. „Modtranselectro”	608,5	668,2	-	68,9	0,97	- (nu înregistrează venituri din vânzări)	- (capital propriu negativ (-59,7 mil. lei))
3.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	456,5	91,1	145,5	-19,7	5,69	- (-13,13)	1,25
4.	Î.S. Compania Aeriană „AIR Moldova”	1032,9	1114,1	2727,9	-190,4	0,31	- (-7,68)	- (capital propriu negativ (-81,3 mil. lei))

⁷ Se calculează ca raport dintre activele curente și datoriile curente ale întreprinderii. Nivelul acestui indicator trebuie să fie mai mare de 1.

⁸ Se calculează ca raport dintre rezultatul din activitatea operațională și veniturile din vânzări ale întreprinderii. Nivelul acestui indicator trebuie să depășească rata dobânzii pentru creditele contractate.

⁹ Se calculează ca raport dintre activele totale și capitalul propriu al întreprinderii. Nivelul acestui indicator trebuie să fie mai mic ca 2.

								<i>mil. lei</i>
5.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	3343,7	529,6	1009,0	7,1	1,03	- (-2,95)	1,19
6.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	8892,3	2439,5	52,2	0,6	0,59	1,72	1,38
7.	Î.S. „Poșta Moldovei”	345,4	263,5	388,6	7,2	0,96	2,80	4,22
8.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA”	265,3	42,2	183,2	11,0	11,0	8,08	1,19
9.	Î.S. Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	323,0	274,8	88,8	5,4	30,57	7,66	6,72
10.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”	375,8	67,8	40,1	1,7	0,48	- (-40,15)	1,22

I.2 Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2017 a societăților pe acțiuni

Potrivit bilanțului generalizat, *valoarea totală a activelor* societăților pe acțiuni este de 17461,7 mil. lei, care s-a majorat în perioada de gestiune cu 758,2 mil. lei, dat fiind creșterea valorică considerabilă a activelor imobilizate ale societăților cu 850,5 mil. lei. În același timp se atestă că activele circulante ale societăților s-au diminuat cu 92,3 mil. lei.

În rezultatul analizei detaliate a activelor societăților pe acțiuni, se constată că majorări valorice esențiale în componența activelor imobilizate s-au înregistrat la mijloacele fixe – cu 760,2 mil. lei, avansurile acordate pe termen lung – cu 564,0 mil. lei și alte active imobilizate - cu 140,5 mil. lei. Totodată, în componența activelor imobilizate au fost înregistrate și diminuări valorice, cele mai semnificative fiind atestate la creanțele pe termen lung – cu 566,3 mil. lei, la imobilizările necorporale – cu 45,2 mil. lei și la imobilizările corporale în curs de execuție - cu 37,4 mil. lei.

În partea ce ține de activele circulante, se remarcă că diminuarea acestora a fost generată în special de micșorarea creanțelor comerciale cu 480,1 mil. lei, a numerarului în casierie și la conturi curente – cu 66,1 mil. lei, a stocurilor producției în curs de execuție și de produse - cu 59,8 mil. lei, a materialelor – cu 51,6 mil. lei. Concomitent, în componența activelor circulante s-au înregistrat și majorări, cele mai considerabile fiind atribuite altor creanțe curente – cu 537,4 mil. lei, avansurilor acordate curente – cu 45,0 mil. lei, creanțelor părților afiliate – cu 31,2 mil. lei.

Tabelul 9.

Analiza structurii patrimoniului (activelor) societăților pe acțiuni, în dinamică

Nr. d/o	Indicatori	La situația din 01.01.2017		La situația din 31.12.2017		Devierea +/- mil. lei
		suma, mil. lei	ponderea, %	suma, mil. lei	ponderea, %	
1.	Active imobilizate	12467,3	74,6	13317,8	76,3	+850,5
2.	Active circulante	4236,2	25,4	4143,9	23,7	-92,3
	Total active	16703,5	100	17461,7	100	+758,2

În particular, activele societăților pe acțiuni sunt constituite în mare parte de mijloace fixe – 62,2% sau 10867,4 mil. lei, creanțe comerciale – 8,5% sau 1482,4 mil. lei, alte creanțe curente – 4,3% sau 746,0 mil. lei, immobilizări necorporale – 3,7% sau 645,5 mil. lei și avansuri acordate pe termen lung - 3,2% sau 564,8 mil. lei.

Concomitent se atestă că, societățile pe acțiuni din administrarea Ministerului Economiei și Infrastructurii înregistrează, la situația din 31 decembrie 2017, majorări ale activelor totale de care dispun, în timp ce societățile pe acțiuni administrate de celelalte autorități publice înregistrează per total diminuări ale activelor.

Tabelul 10.

*Majorări și diminuări ale activelor totale,
clasificate pe autorități ale administrației publice, mil. lei*

Nr. d/o	Majorări ale activelor comparativ cu 01.01.2017		Nr. d/o	Diminuări ale activelor comparativ cu 01.01.2017	
	Acționar majoritar	Valoarea majorării		Acționar majoritar	Valoarea diminuării
1.	Ministerul Economiei și Infrastructurii (dat fiind majorarea în special a activelor S.A. „Red Nord” și S.A. „Termoelectrica”)	914,1	1.	Agencia Proprietății Publice (dat fiind diminuarea considerabilă a activelor la S.A. „Moldtelecom” cu 159,5 mil. lei)	139,3
			2.	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	14,4
			3.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	2,2
Total		914,1	Total		155,9

Este necesar a evidenția că, majorarea considerabilă a activelor S.A. „Red Nord” administrată de Ministerul Economiei și Infrastructurii este argumentată de faptul că, în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 605/2017 cu privire la reorganizarea unor societăți pe acțiuni, S.A. „Red Nord” a fost reorganizată prin fuziunea (absorbția) S.A. „Red Nord-Vest”. Astfel, ca rezultat al fuzionării societăților prenotate, se remarcă că indicatorii situațiilor financiare pentru anul 2017 (active, creanțe, capital social, capital propriu, datorii etc.) a S.A. „Red Nord” nu includ la situația din 01.01.2017 indicatorii S.A. „Red Nord-Vest”, motiv pentru care evoluția obiectivă a activității economico-financiare în anul 2017 a S.A. „Red Nord” nu poate fi apreciată.

În componența activelor totale ale societăților pe acțiuni, *activele financiare* constituie 3528,3 mil. lei sau 20,2%, valoarea acestora fiind cu 72,8 mil. lei mai mare în raport cu începutul anului 2017. *Activele nefinanciare* ale societăților pe acțiuni, constituie 13933,4 mil. lei sau 79,8% din totalul activelor, fiind cu 685,4 mil. lei mai mari față de începutul anului 2017.

Astfel, se menționează că *rentabilitatea activelor (rentabilitatea economică)* înregistrată de către societăți în anul 2017 (*raportul dintre profitul pînă la impozitare/valoarea medie a activelor*) a constituit per ansamblu 2,69%, ceea ce semnifică faptul că la 1 leu active s-au obținut 2,69 bani profit pînă la impozitare.

În anul 2016, societățile au înregistrat la 1 leu active 1,24 bani profit pînă la impozitare.

Patrimoniul net (capitalul propriu) al societăților pe acțiuni constituie, la sfîrșitul anului de gestiune, 10535,7 mil. lei și s-a majorat cu 976,8 mil. lei.

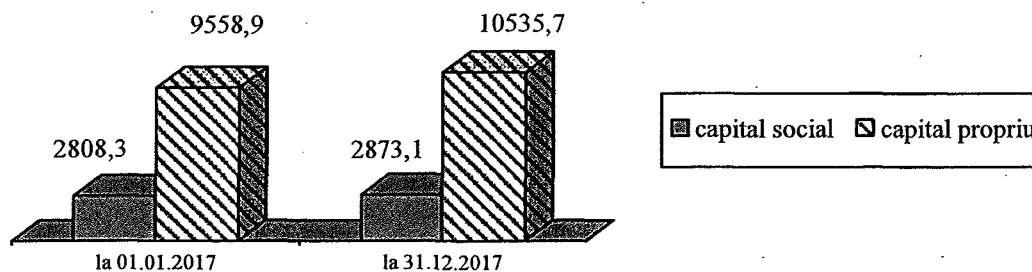


Figura 3. Dinamica patrimoniului net (capitalului propriu) și capitalului social al societăților pe acțiuni în anul 2017, mil. lei

La fel, este de remarcat că, la finele anului 2017, capitalul social al societăților pe acțiuni potrivit situațiilor financiare ale entităților, a constituit 2873,1 mil. lei, rezervele – 5517,1 mil. lei, iar valoarea altor elemente de capital propriu – 732,9 mil. lei. Pe parcursul anului 2017, au fost efectuate corecții favorabile ale rezultatelor anilor precedenți în mărime de 17,4 mil. lei, iar profitul nerepartizat al anilor precedenți a constituit 576,8 mil. lei. De asemenea, societățile pe acțiuni au utilizat în anul 2017 profit al perioadei de gestiune în mărime de 0,5 mil. lei.

Concomitent, 11 societăți pe acțiuni, sau 31,4% din totalul societăților pe acțiuni monitorizate, au înregistrat o *micșorare a capitalului propriu* cu 51,8 mil. lei.

E de menționat că nici una din societățile pe acțiuni monitorizate nu au înregistrat, la situația din 31.12.2017, valoare negativă a capitalului propriu. Suplimentar, se atestă că, la sfîrșitul anului 2017, din numărul total al societăților monitorizate, 5 societăți (S.A. „Drumuri Rîșcani”, S.A. „Drumuri Strășeni”, S.A. „Moldfarm”, S.A. „Moldova-Film” și S.A. „Loteria Națională a Moldovei”) au înregistrat un capital propriu (active nete) mai mic decît capitalul social.

În același timp, 3 societăți pe acțiuni (S.A. „Drumuri Rîșcani”, S.A. „Drumuri Strășeni” și S.A. „Moldova-Film”) înregistrează depășirea capitalului social față de capitalul propriu atît la 01.01.2017, cît și la 31.12.2017, ceea ce poate crea dificultăți în desfășurarea activității economice normale a entităților.

Astfel, *rentabilitatea capitalului propriu (rentabilitatea financiară)* înregistrată de către societățile pe acțiuni în anul 2017 (*raportul dintre profitul net/valoarea medie a capitalului propriu*) a constituit per ansamblu 3,88%, ceea ce semnifică faptul că la 1 leu capital propriu, în anul 2017, s-au obținut 3,88 bani profit net. În anul 2016, societățile pe acțiuni au înregistrat per total 1,72 bani profit net la 1 leu capital propriu.

Potrivit situației de profit și pierdere, se atestă că în anul 2017 societățile pe acțiuni au înregistrat per total un profit brut în mărime de 1257,4 mil. lei și este cu 221,7 mil. lei mai mare comparativ cu valoarea aferentă anului 2016, dat fiind majorarea veniturilor din vânzări concomitent cu diminuarea costului vânzărilor.

Tabelul 11.

Analiza indicatorilor de rezultat a societăților pe acțiuni

Nr. d/o	Indicatori	2016, mil. lei	2017, mil. lei	Devierea, +/- mil. lei
1.	Venituri din vânzări	13125,7	13271,8	+146,1
2.	Costul vânzărilor	12090,0	12014,4	-75,6
3.	Profitul brut	1035,7	1257,4	+221,7
4.	Alte venituri din activitatea operațională	189,4	171,2	-18,2
5.	Total cheltuieli	1032,6	1080,6	+48,0
6.	Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	192,5	348,0	+155,5
7.	Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	-6,9	111,3	+118,2
8.	Profit (pierdere) pînă la impozitare	185,6	459,3	+273,7
9.	Cheltuieli privind impozitul pe venit	40,1	69,1	+29,0
10.	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	145,5	390,2	+244,7

Este de menționat, că 10 societăți pe acțiuni, au înregistrat în anul 2017 o micșorare a veniturilor din vânzări cu 1071,0 mil. lei, din care:

- 5 societăți pe acțiuni din administrarea Ministerului Economiei și Infrastructurii – cu 563,6 mil. lei;
- 1 societate pe acțiuni din administrarea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale – cu 15,6 mil. lei;
- 4 societăți pe acțiuni din administrarea Agenției Proprietății Publice – cu 491,8 mil. lei.

Totodată, 2 societăți pe acțiuni (S.A. „Moldfarm” și S.A.„Hotelul Chișinău”) atît în anul 2017, cît și în anul 2016 nu au înregistrat venituri din vânzări. De asemenea, S.A. „Moldcinema” în anul 2017 nu înregistrează venituri din vânzări, în timp ce în anul 2016 societatea înregistrează venituri de 0,7 mil. lei.

Micșorarea veniturilor din vânzări atrage după sine diminuarea taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat și prezintă un *risc fiscal pentru bugetul public național*.

Concomitent, în perioada anului 2017 societățile pe acțiuni au înregistrat cheltuieli din activitatea operațională în valoare de 1080,6 mil. lei, acestea fiind cu 48,0 mil. lei mai mari în raport cu perioada anului 2016, dat fiind majorarea cheltuielilor de distribuire cu 44,5 mil. lei și cheltuielilor administrative – cu 38,9 mil. lei.

Din totalul cheltuielilor societăților pe acțiuni, 41,5% le revin cheltuielilor administrative (448,8 mil. lei), 40,2% - cheltuielilor de distribuire (434,6 mil. lei) și 18,3% - altor cheltuieli din activitatea operațională (197,2 mil. lei).

În acest context, se remarcă faptul că în anul 2017 societățile pe acțiuni au înregistrat *profit din activitatea operațională* în mărime de 348,0 mil. lei sau cu

155,5 mil. lei mai mult față de anul 2016. În particular, remarcăm că din numărul total al societăților pe acțiuni monitorizate, 10 societăți pe acțiuni au înregistrat pierderi din activitatea operațională.

Concomitent, în anul 2017 societățile pe acțiuni au înregistrat *profit din alte activități* în mărime de 111,3 mil. lei, spre deosebire de pierderile aferente anului 2016 în mărime de 6,9 mil. lei.

Prin urmare, în rezultatul activității economico-financiare, în ansamblu, societățile pe acțiuni au obținut profit net în mărime de 390,2 mil. lei comparativ cu profitul net în valoare de 145,5 mil. lei aferent anului precedent.

Tabelul 12.

Situația financiară a societăților pe acțiuni în anul 2017

Entități economice	Numărul entităților economice supuse analizei	Au activat cu pierderi			Au activat cu profit		
		numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei
1	2	3	4=3/2	5	6	7=6/2	8
Societăți pe acțiuni	35	8	22,9	47,5	27	77,1	437,7

Este de remarcat faptul că, în comparație cu situația aferentă anului 2016, se atestă diminuarea procentului societăților pe acțiuni care au activat cu pierderi (de la 29,7% la 22,9%) și majorarea ponderii societăților care au activat cu profit net (de la 70,3% la 77,1%).

Din numărul total al societăților pe acțiuni ce au obținut profit net (27 societăți), 14 societăți sau 51,9% înregistrează *profit net mai mare de 1 milion lei*. Cele mai mari profituri au fost obținute de către:

- S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” – 114,9 mil. lei;
- S.A. „RED Nord” – 99,3 mil. lei;
- S.A. „Moldtelecom” – 61,9 mil. lei;
- S.A. „Metalferos” – 43,3 mil. lei;
- S.A. „Combinatul de Vinuri „Cricova” – 25,5 mil. lei.

Rentabilitatea vânzărilor (profit net/venituri din vânzări) a societăților pe acțiuni care în anul 2017 au înregistrat profit net constituie 3,36%, ceea ce semnifică faptul că societățile respective au obținut în anul de gestiune per total 3,36 bani profit net la 1 leu venituri din vânzări. Totodată, din 27 societăți pe acțiuni cu profit net, 8 societăți pe acțiuni înregistrează în anul 2017 un profit net mai mic în raport cu valoarea înregistrată în anul 2016.

Din numărul total al societăților pe acțiuni ce au obținut pierderi nete (8 societăți), 2 societăți pe acțiuni sau 25,0% au generat *pierderi nete mai mari de 1 milion lei*, și anume: S.A. „CET Nord” – 40,4 mil. lei și S.A. „Răut” – 5,6 mil. lei.

Concomitent, se constată că, 2 societăți pe acțiuni care în anul 2016, au înregistrat profit net în mărime de 0,3 mil. lei, în anul 2017 au generat pierderi nete în mărime de 0,2 mil. lei (206,9 mii lei).

Tabelul 13.

Societățile pe acțiuni cu pierderi nete în anul 2017

și profit net înregistrat în anul 2016, mil. lei

Nr. d/o	Denumirea societății	Profit net, anul 2016	Pierdere netă, anul 2017	Diferența
1.	S.A. „Moldcinema”	2,9	59,7	-62,6
2.	S.A. „Cercul din Chișinău”	317,8	147,2	-465,0

Suplimentar, se evidențiază că S.A. „Moldfarm” în anul 2017 a înregistrat pierderi nete de 0,2 mil. lei, în timp ce în anul 2016 nu a înregistrat rezultat al activității, dat fiind constituirea acesteia la finele anului 2016.

Prin urmare, raportul dintre pierderea netă a societăților pe acțiuni care în anul 2017 generează pierderi nete și veniturile din vânzări obținute de acestea constituie aproximativ 18,45%, ceea ce semnifică faptul că, societățile respective generează per total 18,45 bani pierderi nete la 1 leu venituri din vânzări.

La finele anului 2017, creanțele societăților pe acțiuni constituie 3159,5 mil. lei acestea fiind cu 130,3 mil. lei mai mari față de începutul anului 2017. Creanțele curente constituie 81,9% sau 2586,2 mil. lei din total creanțe și s-au majorat în raport cu începutul anului 2017 cu 132,6 mil. lei. Majorarea respectivă se explică prin majorarea considerabilă a altor creanțe curente.

Creanțele pe termen lung, inclusiv avansurile pe termen lung constituie 18,1% din total creanțe sau 573,3 mil. lei, ceea ce reprezintă cu 2,3 mil. lei mai puțin față de valoarea înregistrată la începutul anului 2017.

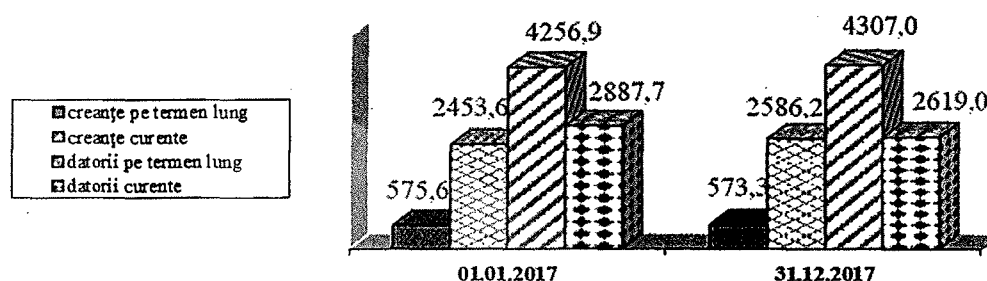


Figura 4. Evoluția creanțelor și datoriilor societăților pe acțiuni în perioada anului 2017, mil. lei

Concomitent, pe parcursul anului 2017, datoriile societăților pe acțiuni s-au diminuat per total cu 218,6 mil. lei și constituie 6926,0 mil. lei.

Ponderea datoriilor pe termen lung în totalul datoriilor societăților este de 62,2% (sau 4307,0 mil. lei). Datoriile pe termen lung s-au majorat în perioada de gestiune cu 50,1 mil. lei, ca rezultat al creșterii considerabile a împrumuturilor pe termen lung cu 175,1 mil. lei. Din totalul datoriilor pe termen lung, creditele bancare pe termen lung constituie 353,2 mil. lei sau 8,2%, împrumuturile pe termen lung - 501,2 mil. lei sau 11,6%, iar alte datorii pe termen lung - 3452,2 mil. lei sau 80,2 la sută. De remarcat, că o pondere a altor datorii pe termen lung este deținută de terenurile societăților pe acțiuni, primite în gestiune economică și care, conform Standardelor Naționale de Contabilitate și Planului general de conturi contabile, se înregistrează la compartimentul „Alte datorii de pe termen lung”.

Datoriile curente ale societăților pe acțiuni s-au diminuat, per ansamblu, cu 268,7 mil. lei față de începutul anului 2017 și la data raportării constituie 2619,0 mil. lei sau 37,8% din totalul datoriilor societăților pe acțiuni. Această diminuare a fost condiționată în special de micșorarea datoriilor comerciale cu 377,7 mil. lei, rambursarea totală a împrumuturilor pe termen scurt în sumă de 9,6 mil. lei, micșorarea altor datorii curente cu 15,2 mil. lei și a datoriilor privind asigurările sociale și medicale – cu 6,5 mil. lei.

Totodată, în componența datoriilor curente au fost înregistrate și majorări valorice, din care: creditele bancare pe termen scurt s-au majorat cu 38,3 mil. lei, avansurile primite curente – cu 28,6 mil. lei, datoriile față de buget – cu 27,2 mil. lei (care includ și plăți al căror termen de achitare nu a parvenit), provizioanele curente – cu 25,4 mil. lei etc.

Per total autorități ale administrației publice care administrează societăți pe acțiuni, se înregistrează diminuări ale datoriilor.

Tabelul 14.

*Diminuări ale datoriilor,
clasificate pe autorități ale administrației publice*

Nr. d/o	<i>Diminuări ale datoriilor comparativ cu 01.01.2017</i>	
	<i>Aționar majoritar</i>	<i>Valoarea diminuării, mil. lei</i>
1.	Agencia Proprietății Publice	198,3
2.	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	16,2
3.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	3,5
4.	Ministerul Economiei și Infrastructurii	0,6
	Total	218,6

În particular, cele mai mari diminuări ale datoriilor, comparativ cu începutul anului 2017, se evidențiază la S.A. „Energocom” – cu 324,6 mil. lei, S.A. „Moldtelecom” – cu 176,5 mil. lei, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” – cu 36,5 mil. lei și S.A. „Franzețuța” – cu 30,1 mil. lei. În același timp, cele mai mari majorări ale datoriilor, comparativ cu începutul anului 2017, se evidențiază la S.A. „Termoelectrica” – cu 183,0 mil. lei, S.A. „RED Nord” – cu 162,4 mil. lei, S.A. „CET-Nord” – cu 26,9 mil. lei și S.A. „Barza Albă” – cu 19,8 mil. lei.

În rezultatul analizei situațiilor financiare, la 7 societăți pe acțiuni sau 20,0% din totalul societăților monitorizate (S.A. „CET-Nord”, S.A. „Red Nord” (situație atestată în rezultatul absorbției S.A. „Red Nord-Vest”), S.A. „Gara Nord”, S.A. „Moldtelecom” etc.) s-a constatat că la situația din 31.12.2017 *datoriile curente depășesc activele circulante*, fapt care se reflectă negativ asupra dezvoltării economice a entităților (fondul de rulment net este negativ).

În contextul evaluării și analizei riscurilor bugetar-fiscale aferente activității economico-financiare a societăților pe acțiuni, se prezintă în tabelul 15 principalii indicatori economico-financiarți a celor mai mari societăți pe acțiuni, selectate după active, venituri din vânzări și datorii înregistrate. Veniturile din vânzări totale ale societăților menționate în tabel reprezintă 92,5% din veniturile din vânzări

înregistrate în anul 2017 de către toate societățile pe acțiuni monitorizate, activele acestora reprezintă 91,9% din totalul activelor societăților pe acțiuni, iar datoriile (curente și pe termen lung) – 95,3% din suma datoriilor totale ale societăților pe acțiuni.

Tabelul 15.

**Analiza principalilor indicatori economici aferenți activității
unor societăți pe acțiuni, la 31.12.2017**

Nr. d/o	Denumirea societății	Active, mil. lei	Datorii, mil. lei	Venituri din vânzări, mil. lei	Profit net (pierdere netă), mil. lei	Lichiditatea curentă, coef. ⁷	Marja profitului operațional, % ⁸	Levierul financiar, coef. ⁹
1.	S.A. „Red Nord”	1895,2	246,2	667,3	99,3	0,66	18,73	1,15
2.	S.A. „Termoelectrica”	5468,7	3696,5	2389,7	38,1	9,30	-0,67	3,09
3.	S.A. „CET-Nord”	606,1	366,6	242,1	-40,4	0,76	-17,76	2,53
4.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	269,8	164,3	1892,9	114,9	1,55	6,67	2,56
5.	S.A. „Metalferos”	381,0	19,7	1291,6	43,3	15,47	4,92	1,05
6.	S.A. „EnergoCom”	113,3	82,3	2998,9	5,9	1,37	0,61	3,67
7.	S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova”	605,8	309,0	260,9	25,5	2,50	9,77	2,04
8.	S.A. „Moldtelecom”	5948,3	1606,3	1770,8	61,9	0,31	1,29	1,37
9.	S.A. „Tutun CTC”	390,4	17,9	133,8	13,3	14,88	12,41	1,05
10.	S.A. „Franzeleuța”	374,5	92,8	632,3	14,1	1,76	2,78	1,33

II. Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în semestrul I, 2018 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat

La situația din 30.06.2018, în Registrul patrimoniului public ținut de către Agenția Proprietății Publice, sunt incluse:

- 228 întreprinderi de stat, cu capital social în mărime de 6240,5 mil. lei;
- 91 societăți comerciale cu capital de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 4926,4 mil. lei, din care proprietatea statului – 3738,0 mil. lei (75,9%). Din numărul total al societăților comerciale, 65 societăți comerciale dețin capital integral sau majoritar de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 3388,4 mil. lei, din care proprietatea statului – 3230,5 mil. lei (95,3%).

Tabelul

16.

Informația consolidată privind numărul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat conform Registrului patrimoniului public, la 30.06.2018

	I.S.		S.A.						
	Unități	Capital social (mil.lei)	Cu cota statului în capitalul social			din care cu cota statului mai mare de 50%			
			Unități	Capital social (mil.lei)		Unități	Capital social (mil.lei)		
			Total	inclusiv cota statului		Total	inclusiv cota statului		
Total conform Registrului patrimoniului public	228	6240,5	91	4926,4	3738,0		65	3388,4	3230,5
<i>din care:</i>									
- pe teritoriul Ucrainei	4	26,9							
- în procedura lichidării sau insolvabilității	29	285,2	35	587,5	361,6		20	417,9	329,9

	Î.S.		S.A.					
	Unități	Capital social (mil.lei)	Cu cota statului în capitalul social			din care cu cota statului mai mare de 50%		
			Unități	Capital social (mil.lei)		Unități	Capital social (mil.lei)	
				Total	inclusiv cota statului		Total	inclusiv cota statului
- nu desfășoară activitate dar sunt înregistrate la Î.S. „Agenția Servicii Publice”	25	23,3	11	24,5	14,5	9	23,0	14,5
Incluse în Lista monitorizată de MF în semestrul I, 2018, din care:	170	5905,1	-	-	-	36	2947,5	2886,1
- Nu au prezentat rapoartele statistice la BNS	9	6,1	-	-	-	3	18,2	17,6
Total supuse monitoringului financiar în semestrul I, 2018	161	5899,0				33	2929,3	2868,5

În perioada analizată, au fost supuse monitorizării financiare 162 întreprinderi de stat¹⁰ și 33 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, inclusiv 11 societăți comerciale cu capital integral de stat (în continuare – societăți pe acțiuni), care au prezentat rapoartele statistice trimestriale Biroului Național de Statistică (BNS) și au fost incluse în sfera de cercetare a BNS.

Tabelul 17.

Informația consolidată a principalilor indicatori economici ai întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni în 6 luni ale anului 2018, conform bazei comparabile, mil. lei

Indicatori	Întreprinderi de stat			Societăți pe acțiuni		
	sem. I, 2017	sem. I, 2018	abaterea	sem. I, 2017	sem. I, 2018	abaterea
Venituri din vânzări	2985,7	3266,0	+280,3	6697,6	6987,6	+290,0
Costuri și cheltuieli	3300,8	3534,2	+233,4	4083,5	4192,2	+108,6
Profit (pierderi) total, din care:	-	-125,2	-	-	+460,9	-
Cu profit (76 Î.S./ 21 S.A.)	-	147,0			482,2	-
Cu pierderi (76 Î.S./ 12 S.A.)	-	-272,2			-21,3	-
Achitățile impozitelor și taxelor în BPN	720,1	673,9	-46,2	571,8	659,2	+87,4
Datorii față de BPN, la 30.06	157,2	58,7	-98,5	21,4	42,4	+21,0

La studierea rezultatelor monitoringului financiar al întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, urmează a se ține cont de faptul că, unele din întreprinderile de stat nu au fost supuse monitorizării financiare în semestrul I al anului 2017. În acest sens, întru neadmiterea distorsionării datelor, evoluția veniturilor din vânzări, a costurilor și cheltuielilor și a profitului (pierderilor) va fi analizată luând în calcul baza comparabilă a întreprinderilor de stat, ce nu include, la totalul generalizat al indicatorilor, valoarea indicatorilor întreprinderilor de stat, care în perioada similară a anului 2017, fie nu au prezentat raportul „Cercetare statistică trimestrială Nr. 5-CI „Consumurile și cheltuielile întreprinderii” (fie pentru trimestrul I fie pentru trimestrul II, 2017) fie nu au fost incluse în sfera de cuprindere a cercetării.

¹⁰ Față de Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Bălți” a fost intentată procedura insolvenței la sfârșitul semestrului I al anului 2018, însă dat fiind faptul că aceasta a prezentat raportul statistic, fiind inclusă în sfera de cercetare a BNS, întreprinderea a fost inclusă în lista entităților monitorizate.

Totodată, în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr.605/2017 cu privire la reorganizarea unor societăți pe acțiuni, S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” (S.A. „RED Nord”) a fost reorganizată prin fuziune (absorbție) cu S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest” (în calitate de societate absorbită), proces finalizat în trimestrul III, 2017. În rezultatul reorganizării societăților vizate, se menționează că, indicatorii veniturilor din vânzări, costurilor și cheltuielilor, profitului (pierderilor) înregistrați de S.A. „RED Nord” în semestrul I, 2017 respectiv trimestrul II, 2017, nu includ indicatorii înregistrați de S.A. „RED Nord-Vest” în aceeași perioadă, motiv pentru care nu poate fi apreciată la justa valoare evoluția indicatorilor S.A. „RED Nord” în perioada analizată a anului 2018. Astfel, întru neadmiterea distorsionării datelor, evoluția veniturilor din vânzări, a costurilor și cheltuielilor și profitului (pierderilor) societăților pe acțiuni va fi analizată luînd în calcul baza comparabilă a acestora, unde la indicatorii generalizați ai veniturilor din vânzări, costurilor și cheltuielilor și profitului (pierderilor) din semestrul I, 2017 și trimestrul II, 2017 au fost însumați indicatorii S.A. „RED Nord-Vest” pentru perioada corespunzătoare.

Astfel, *întreprinderile de stat au înregistrat venituri din vânzări aferente activității desfășurate în 6 luni ale anului 2018 în mărime de 3285,1 mil. lei.* Conform bazei comparabile, valoarea veniturilor din vânzări încasate de întreprinderile de stat este de 3266,0 mil. lei, fiind cu 280,3 mil. lei mai mare față de semestrul I al anului 2017. Majorarea respectivă a fost generată în mare parte, de creșterea cu peste 1,0 mil. lei a veniturilor din vânzări a 23 întreprinderi de stat, cele mai considerabile majorări fiind reflectate în tabelul 18.

În particular, din numărul total al întreprinderilor de stat, conform bazei comparabile, la 83 întreprinderi de stat, veniturile din vânzări s-au majorat cu 376,6 mil. lei, iar la 66 întreprinderi, veniturile din vânzări s-au micșorat cu 96,3 mil. lei. Alte 3 întreprinderi de stat nu înregistrează în semestrul I, anii 2017-2018, venituri din vânzări, iar o întreprindere nu înregistrează dinamică a veniturilor comparativ cu semestrul I, 2017.

Tabelul 18.

Întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni cu cele mai mari majorări ale veniturilor din vânzări, în perioada semestrului I al anului 2018 (mil. lei)

<i>Nr.</i>	<i>Denumirea agentului economic</i>	<i>Majorarea față de semestrul I, 2017</i>
1.	Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova”	171,4
2.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	117,7
3.	Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	13,5
4.	Î.S. „Poșta Moldovei”	9,8
5.	Î.S. „Moldelectrica”	9,2
6.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	6,5
7.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA”	4,8
1.	S.A. „Metalferos”	127,7
2.	S.A. „Termoelectrica”	121,2
3.	S.A. „CET-Nord”	45,4
4.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	35,3
5.	S.A. „EnergoCom”	33,1
6.	S.A. „Barza Albă”	21,6

Nr.	Denumirea agentului economic	Majorarea față de semestrul I, 2017
7.	S.A. „Combinatul de Vinuri „Cricova”	19,7
8.	S.A. Drumuri „Rîșcani”	8,6

De asemenea, s-a constatat că, *societățile pe acțiuni au obținut în semestrul I al anului 2018 venituri din vânzări în mărime de 6987,6 mil. lei.* Conform bazei comparabile, valoarea veniturilor din vânzări încasate de societățile pe acțiuni s-a majorat cu 290,0 mil. lei față de semestrul I, 2017. Majorarea respectivă s-a datorat creșterii cu peste 1,0 mil. lei a veniturilor din vânzări la 14 societăți pe acțiuni, cele mai considerabile venituri înregistrate fiind reflectate în tabelul 18.

Din numărul total al societăților pe acțiuni, conform bazei comparabile, la 12 societăți veniturile din vânzări s-au micșorat cu 140,7 mil. lei, iar la alte 21 societăți - veniturile s-au majorat cu 430,7 mil. lei.

Totodată, din numărul total al întreprinderilor de stat, 18 întreprinderi de stat au înregistrat în semestrul I, 2018, *diminuări ale veniturilor din vânzări mai mari de 1 milion lei*, comparativ cu semestrul I, 2017 dintre acestea evidențiindu-se: Î.S. „Calea Ferată din Moldova” (cu 31,9 mil. lei), Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” (cu 12,2 mil. lei), Î.S. Întreprinderea Editorial-Poligrafică „Știința” (cu 5,6 mil. lei), Î.S. Combinatul Poligrafic (cu 4,8 mil. lei).

Din numărul societăților monitorizare, micșorarea veniturilor din vânzări cu peste 1,0 mil. lei s-a înregistrat la 10 societăți, din care la S.A. „Moldtelecom” acestea s-au diminuat cu 41,3 mil. lei, la S.A. „Drumuri Criuleni” - cu 22,5 mil. lei, la S.A. „Franzeleuța” – cu 15,8 mil. lei și la S.A. „SanfarmPrim” – cu 15,3 mil. lei.

Micșorarea veniturilor din vânzări, la întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni respective, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului precedent, poate condiționa micșorarea taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat, fapt ce reprezintă *un risc fiscal pentru bugetul public național.*

Conform datelor cumulate ale raportului statistic generalizat, *întreprinderile de stat aveau înregistrate costuri și cheltuieli aferente activității desfășurate în 6 luni, 2018 în sumă de 3556,0 mil. lei.* Potrivit bazei comparabile, mărimea costurilor și cheltuielilor înregistrate de întreprinderi este de 3534,2 mil. lei, cu 233,4 mil. lei mai mult comparativ cu semestrul I, 2017.

Concomitent, se constată că, *societățile pe acțiuni aveau înregistrate costuri și cheltuieli aferente activității desfășurate în 6 luni ale anului 2018 în sumă de 4192,2 mil. lei.* Potrivit bazei comparabile, mărimea costurilor și cheltuielilor înregistrate de societăți s-a majorat cu 108,6 mil. lei față de semestrul I al anului 2017.

Suplimentar, urmează să menționăm că *în semestrul I, 2018, întreprinderile de stat au generat, potrivit bazei comparabile, per total pierderi în mărime de 125,2*

mil. lei. Cele mai considerabile pierderi au fost generate de Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova” și Î.S. „Calea Ferată din Moldova”.

Tabelul 19.

Întreprinderile de stat cu cele mai mari pierderi și cele mai mari profituri înregistrate în semestrul I al anului 2018, inclusiv trimestrul II, 2018 (mil. lei)

Nr.	Denumirea agentului economic	Semestrul I, 2018, mil. lei	din care trim. II, 2018, mil. lei
Pierderi:			
1.	Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova”	-141,2	-34,1
2.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	-68,9	-51,4
3.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”	-9,0	-4,1
4.	Î.S. „Centrul Informațional Agricol”	-6,5	-3,5
5.	Î.S. Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova-Concert”	-5,1	-1,3
Profit:			
1.	Î.S. „Moldelectrica”	27,9	0,2
2.	Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	11,0	4,4
3.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	10,1	7,9
4.	Î.S. „Poșta Moldovei”	9,3	2,5
5.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA”	8,8	9,7

Totodată, cele mai mari profituri în semestrul I, 2018 au fost înregistrate de Î.S. „Moldelectrica” și Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”, în timp ce în trimestrul II, 2018 cel mai mare profit a fost obținut de către Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA” și Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” (tabelul 19).

Societățile pe acțiuni, în semestrul I al anului 2018, au obținut în total profit în mărime de 460,9 mil. lei. Cel mai mare profit obținut în perioada respectivă se înregistrează la S.A. „Termoelectrica”, S.A. „Moldtelecom” și S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”.

Tabelul

20.

Societățile pe acțiuni cu cele mai mari pierderi și cele mai mari profituri obținute în semestrul I al anului 2018, inclusiv trimestrul II, 2018 (mil. lei)

Nr.	Denumirea agentului economic	Semestrul I, 2018, mil. lei	din care trim. II, 2018, mil. lei
Pierderi:			
1.	S.A. „Tutun-CTC”	-7,1	-4,0
2.	S.A. „Rif-Acvaaparat”	-3,0	-1,5
3.	S.A. „Drumuri Soroca”	-2,8	-1,5
4.	S.A. „RĂUT”	-2,3	-1,6
5.	S.A. „SanfarmPrim”	-1,7	-1,9
Profit:			
1.	S.A. „Termoelectrica”	166,9	-147,6
2.	S.A. „Moldtelecom”	100,8	41,1
3.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	74,7	46,4
4.	S.A. „RED Nord”	56,2	15,0
5.	S.A. „Metalferos”	44,1	33,0

Cele mai considerabile pierderi înregistrate în semestrul I, 2018, au fost generate de S.A. „Tutun-CTC” și S.A. „Rif-Acvaaparat”. De altfel, în trimestrul II, 2018, cele mai mari pierderi au fost generate de S.A. „Termoelectrica” și S.A.

„CET Nord”, fapt cauzat în principal de specificul activității sezoniere a societăților (termoficare).

III. Informația privind datoria întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, monitorizată în condițiile Legii nr. 419-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, la situația din 30.06.2018

Potrivit datelor privind fluxul și soldul împrumuturilor interne, întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni monitorizate, care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat, la situația din 30.06.2018, un sold al împrumuturilor interne în sumă de 1285,88 mil. lei, din care 26,9 mil. lei constituie stocul de arierate – sume restante ce nu au fost achitate conform contractelor încheiate.

Tabelul 21.

Informația privind fluxul și soldul împrumuturilor interne, la situația din 30.06.2018, ale întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni monitorizate

Nr. d/o	Debitorul	Sold la 30.06.2017, mil. lei	Sold la 30.06.2018, mil. lei	Abaterea, +/- mil. lei	Stoc de arierate la 30.06.2018, mil. lei
1.	S.A. „Moldtelecom”	671,7	685,2	+13,5	-
2.	S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova”	213,9	204,3	-9,6	-
3.	Î.S. Compania Aeriană „AIR Moldova”	249,1	152,6	-96,5	20,5
4.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	177,4	132,6	-44,8	-
5.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	58,8	29,3	-29,5	-
6.	S.A. „Franzeļuța”	46,8	27,3	-19,5	-
7.	S.A. „Red Nord” (datoriile S.A. „Red Nord-Vest” absorbită în 2017)	38,3	13,1	-25,2	-
8.	S.A. „Barza Albă”	5,0	13,1	+8,1	-
9.	Î.S. Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală”	13,4	9,8	-3,6	0,3
10.	S.A. „Sanfarm Prim”	18,1	5,9	-12,2	-
11.	S.A. „Răut”	7,1	5,1	-2,0	-
12.	Î.S. Editura „Universul”	5,5	5,2	-0,3	5,2
13.	Î.S. Combinatul de vinuri de calitate „Mileștii Mici”	-	1,8	+1,8	0,9
14.	Î.S. „Cartuș”	1,6	0,5	-1,1	-
15.	Î.S. „Russca”	-	0,08	+0,08	-
	TOTAL:	1506,7	1285,88	-220,82	26,9
	Entități în procedura insolvenței:				
1.	S.A. „Aroma” (procedura planului)	104,9	78,9	-26,0	72,7
2.	Î.S. „Moldresurse”	71,5	71,5	-	71,5
3.	S.A. „Vinuri-Ialoveni”	17,5	10,0	-7,5	10,0
4.	Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău Giuvaier”	7,5	7,1	-0,4	7,1
5.	Î.S. Stațiunea Didactico-Experimentală „Codrul”	2,0	1,8	-0,2	1,8
6.	Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală din Bălți”	0,8	0,8	-	0,8

Cele mai mari împrumuturi interne s-au înregistrat la S.A. „Moldtelecom” – 685,2 mil. lei, S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova” – 204,3 mil. lei, Î.S. Compania Aeriană „AIR Moldova” – 152,6 mil. lei și Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – 132,6 mil. lei.

Adițional, la situația din 30.06.2018:

1. de datorii pe împrumuturi recreditate din surse interne și/sau externe față de Ministerul Finanțelor dispune:

- Î.S. „Moldtranselectro”, în mărime de 37,3 mil. lei și 1,62 mil. dolari SUA, care reprezintă solduri cu termen expirat;
- Î.S. „Moldelectrica”, în mărime de 16,0 mil. dolari SUA și 2,0 mil. EURO;
- Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, în mărime de 0,5 mil. EURO (din care 0,32 mil. EURO reprezintă solduri expirate (comisionul unic de angajament și penalitatea calculată);
- S.A. „Termoelectrica”, în mărime de 31,4 mil. dolari SUA;
- S.A. „CET-Nord”, în mărime de 0,7 mil. EURO;
- Î.S. Combinatul Vitivinicol „Național-Vin” (în procedura insolvenței), în mărime de 1,2 mil. dolari SUA (sold cu termen expirat).

TOTAL general: 945,4 mil. lei împrumuturi recreditate, din care circa 90,7 mil. lei reprezintă plăți cu termen expirat.

2. de datorie pe împrumutul extern acordat sub garanția statului dispune:

- Î.S. „Moldtranselectro”, în mărime de 0,86 mil. dolari SUA (14,5 mil. lei), ce reprezintă sold cu termen expirat;
- Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”, în mărime de 38,5 mii dolari SUA (648,9 mii lei), din care 30,3 mii dolari SUA (511,1 mii lei) reprezintă plăți cu termen expirat.

TOTAL general: 0,9 mil. dolari SUA (15,2 mil. lei) suma datoriilor pe garanțiile de stat, din care 0,89 mil. dolari SUA (15,0 mil. lei) reprezintă plăți cu termen expirat.

Este de remarcat că, neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe creează o situație dificilă privind independența financiară a entităților economice. Totodată, neachitarea obligațiilor pe creditele acordate sub garanția statului, precum și cele recreditate generează riscul fiscal (financiar) de stingere a datoriilor din contul surselor bugetului de stat, fapt încadrat în sistemul de riscuri bugetar-fiscale.

IV. Informația privind volumul defalcărilor și dividendelor achitate de întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni în bugetul de stat

Conform datelor Trezoreriei de Stat, la situația din 31.12.2017, pentru rezultatele obținute în anul 2016, întreprinderile de stat au transferat, pe parcursul anului 2017, la bugetul de stat defalcări în valoare totală de 44,375 mil. lei, conform rectificărilor la Legea bugetului de stat pe anul 2017 rata îndeplinirii fiind de 106,9%, iar societățile pe acțiuni au transferat dividende în mărime de 122,731 mil. lei, conform rectificărilor prenotate rata îndeplinirii fiind de 100,8 la sută (**total încasat: 167,106 mil. lei**).

Potrivit Legii bugetului de stat pe anul 2018 nr. 289/2017, pentru rezultatele întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni înregistrate în 2017, au fost prevăzute venituri ce urmează a fi încasate la bugetul de stat în anul 2018, sub formă de defalcări și dividende în sumă de 16,5 mil. lei și respectiv, 55,0 mil. lei (total – 71,5 mil. lei).

Astfel, conform datelor Trezoreriei de Stat, pentru rezultatele obținute în anul 2017, întreprinderile de stat au transferat, la situația din *31 octombrie 2018*, la bugetul de stat *defalcări în valoare totală de 48,6 mil. lei*, sau de 2,9 ori mai mult față de mărimea planificată, iar societățile pe acțiuni au transferat *dividende în mărime de 148,6 mil. lei*, sau de 2,7 ori mai mult față de mărimea planificată (**total încasat: 197,2 mil. lei**).

Cele mai mari defalcări/ dividende din profitul net obținut în anul 2017 au fost transferate de către:

- S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” – 57,5 mil. lei;
- S.A. „RED Nord” – 49,7 mil. lei;
- S.A. pentru achiziționarea, prelucrarea și livrarea metalelor feroase și neferoase „Metalferos” – 16,5 mil. lei;
- Î.S. „Moldelectrica” – 11,7 mil. lei;
- S.A. „Tutun-CTC” – 6,6 mil. lei.

V. Informația privind auditul extern și inspectarea financiară

În anul 2017, Inspekția Financiară a efectuat:

- la întreprinderile de stat, *36 inspectări, din care 7 inspectări conform planului de activitate, 16 inspectări în baza ordonanțelor organelor de control etc.* (inclusiv la Întreprinderea de Stat pentru Silvicultură „Iargara”, Î.S. „Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducerea Animalelor”, Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”, Î.S. Stațiunea Didactico-Experimentală „Criuleni”, Î.S. Combinatul Poligrafic din Chișinău, Î.S. Editura de Imprimare „Statistica”, Î.S. Institutul de cercetare, proiectare și Tehnologie „Energoproiect”, Î.S. Expediția Hidro-Geologică din Moldova „EHGeoM”, Î.S. Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Hîncești, Î.S. Teatrul Epic de Etnografie și Folclor „Ion Creangă”, Î.S. „Mold-Didactica”);

- la societățile pe acțiuni cu cota statului, *14 inspectări, din care 10 inspectări conform planului de activitate și 4 inspectări la solicitarea organelor de drept* (inclusiv la S.A. „Drumuri-Soroca”, S.A. „Termoelectrica”, S.A. „Energocom”, S.A. „Rețele Electrice de Distribuție Nord-Vest”, S.A. „CET-Nord”, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”, S.A. „Drumuri-Criuleni”, S.A. „Drumuri-Orhei”, S.A. „Drumuri-Strășeni”, S.A. „Răut” și S.A. „Stadionul Republican”).

Cu referire la inspectarea financiară a activității economico-financiare a entităților economice cu proprietate de stat, în semestrul I al anului 2018, Inspekția Financiară a efectuat:

- 23 *inspectări la întreprinderile de stat, din care 21 inspectări tematice și 2 inspectări complexe* (inclusiv la Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, Î.S. „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”, Î.S. „Teatrul Național Eugene Ionesco”, Î.S. „Energoreparații”, Î.S. „Silvo-Cinegetică Cimișlia”, Î.S. Editura „Universul”, Î.S. „Centrul Informațional Agricol”, Î.S. „Întreprinderea pentru silvicultură Orhei”, Î.S. „Întreprinderea pentru silvicultură Șoldănești”, Î.S. „Poșta Moldovei”, Î.S. „Întreprinderea silvo-cinegetică Manta-V” etc.);

- 12 *inspectări la societățile pe acțiuni cu cota statului, din care o inspectare tematică și 11 inspectări complexe* (inclusiv la S.A. „Drumuri Bălți”, S.A. „Red-Nord”, S.A. „Drumuri Ialoveni”, S.A. „Barza Albă”, S.A. „Drumuri Criuleni”, S.A. „Tracom”, S.A. „Tutun-CTC”, S.A. „Drumuri Rîșcani”, S.A. „Drumuri Strășeni”, S.A. Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaapararat”, S.A. „Răut” etc.).

În rezultatul inspectărilor au fost depistate în mare parte neajunsuri și încălcări ale legislației în vigoare din domeniul financiar-contabil, precum și a legislației aferente administrării patrimoniului public, unele din rezultatele inspectărilor fiind expediate organelor competente pentru examinare suplimentară. Despre acțiunile întreprinse întru înlăturarea încălcărilor depistate, entitățile urmau să informeze în scris Inspekția Financiară, în termenii prescriși în actele de control, cu prezentarea documentelor confirmative.

De asemenea, în anul 2017, Curtea de Conturi a efectuat auditul performanței „Eficiența administrării patrimoniului public de către Combinatul de Vinuri „Cricova” S.A. și Centrul de Business și Turism „Cricova-Vin” S.A. în perioada 2015-2016” (Hotărîrea Curții de Conturi nr. 30/2017), precum și auditul privind evaluarea gradului de implementare a cerințelor și recomandărilor de audit dispuse potrivit Hotărîrii Curții de Conturi nr.55/2014 (Hotărîrea Curții de Conturi nr. 1/2017), în rezultatul cărora s-au înaintat recomandări de înlăturare a încălcărilor și deficiențelor depistate la Combinatul de Vinuri „Cricova” S.A., precum și la Î.S. „Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor”.

În semestrul I al anului 2018, Curtea de Conturi a efectuat auditul performanței „Performanța sectorului feroviar este dependentă de implementarea coerentă a guvernancei corporative și de investițiile efectuate în acest domeniu” în cadrul Î.S. „Calea Ferată din Moldova” (Hotărîrea Curții de Conturi nr. 8/2018). În rezultatul auditului s-au înaintat propuneri/recomandări de consolidare a

guvernanței corporative la întreprindere, gestionare eficientă a patrimoniului public, redresare a situației economice create etc.

Suplimentar, potrivit art. 11 al Legii nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, situațiile financiare anuale ale întreprinderilor de stat sînt supuse auditului obligatoriu, în cazul în care acestea fac parte din categoria entităților mijlocii, a entităților mari sau a entităților de interes public, în corespundere cu Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017. Totodată, pentru auditarea situațiilor financiare ale întreprinderilor de stat, aferente anului 2016 și 2017, au fost aplicabile prevederile (criteriile din) art.13¹ al Legii nr.146/1994 cu privire la întreprinderea de stat (abrogată la 22 decembrie 2017 prin Legea nr. 246/2017), care stabileau că auditul obligatoriu al situațiilor financiare anuale se efectuează la întreprinderile care depășesc, pentru ultimele două perioade consecutive de gestiune precedente, limitele a două din următoarele criterii:

- capital social – 500,0 mii lei;
- total venituri – 10000,0 mii lei;
- numărul mediu scriptic al personalului în perioada de gestiune – 100 persoane.

Totodată, potrivit art. 89 alin.(1) al Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, auditul obligatoriu al situațiilor financiare anuale se efectuează la societatea în care cota statului depășește 50% din capitalul social.

În conformitate cu lit.n), art.7 al Legii nr.246/2017 și în conformitate cu alin.(6), art.69 al Legii nr.1134/1997, fondatorul întreprinderii de stat și organul executiv al societății pe acțiuni în care cota statului reprezintă 50% plus o acțiune urmează să prezinte Ministerului Finanțelor copia de pe raportul auditorului.

Astfel, analizînd criteriile prenotate, s-a estimat că *auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2016* urmau a fi supuse 67 întreprinderi de stat sau 38,1% din întreprinderile de stat care activează și sunt supuse monitoringului economico-financiar efectuat de către Ministerul Finanțelor. Totodată, auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2016, urmau a fi supuse 38 societăți pe acțiuni, respectiv 100% societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social (din care 3 societăți pe acțiuni nu înregistrau activitate).

Prin urmare, se enunță că, în anul 2017, Ministerului Finanțelor au fost prezentate copiile raportului de audit a *37 întreprinderi de stat sau 55,2% din întreprinderile ce* s-au estimat a fi supuse auditului obligatoriu și a *18 societăți pe acțiuni sau 51,4% din societățile supuse auditului obligatoriu*. Concomitent, unele din întreprinderile de stat care nu întruneau criteriile prevăzute de Legea cu privire la întreprinderea de stat (9 la număr), de asemenea au efectuat auditul situațiilor financiare pentru anul 2016 în baza hotărîrii consiliului de administrație și au prezentat Ministerului Finanțelor copiile de pe rapoartele de audit.

Totodată, analizând criteriile prenotate, s-a estimat că *auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2017* urmau a fi supuse 64 întreprinderi de stat sau 36,4% din întreprinderile de stat care activează și sunt supuse monitoringului economico-financiar efectuat de către Ministerul Finanțelor. Totodată, auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2017, urmau a fi supuse 35 societăți pe acțiuni, respectiv 100% societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social, care sunt supuse monitoringului economico-financiar efectuat de către Ministerul Finanțelor.

Prin urmare, se enunță că, la situația din 31 octombrie 2018, Ministerului Finanțelor au fost prezentate copiile raportului de audit a 37 *întreprinderi de stat sau 57,8%* din întreprinderile ce s-au estimat a fi supuse auditului obligatoriu și a 29 *societăți pe acțiuni sau 82,9%* din societățile supuse auditului obligatoriu. Concomitent, unele din întreprinderile de stat care nu întruneau criteriile prevăzute de lege (3 la număr), de asemenea au efectuat auditul situațiilor financiare pentru anul 2017 în baza deciziei consiliului de administrație și au prezentat Ministerului Finanțelor copiile de pe rapoartele de audit.

Potrivit art. 19 alin. (1¹) lit. b) din Legea nr. 246/2017, *situațiile financiare pentru anul 2018* vor fi supuse auditului obligatoriu în cazul întreprinderilor de stat care, la 31 decembrie 2017, depășesc limitele a două dintre următoarele criterii: capitalul social - 63,6 mil. lei; totalul veniturilor - 127,2 mil. lei; numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune - 50.